1945 оной мартын
6
(ВТОРНИК
№ 44 (4680)
Сэн 20 мүн.

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

...-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдэй командалагша Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО

Фронтын штабай начальник ...нерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

...ки БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэ...э, мүнөөдэр, мартын 3-да, Померанида немецүүдэй хамгаалгазарай хүсэтэ түшэг тулгуурииь пунктнууд ба харгы...ай шухала узелнууд бэлэхо РУММЕЛЬСБУРГ ба ПОЛЛНОВ городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

...ММЕЛЬСБУРГ ба ПОЛЛНОВ городуудые эзэлэн абахын түлөө ...н байлдаануудта генерал-полковник ТРУБНИКОВ, генерал-...ник ПОПОВ, генерал-лейтенант ЛЯПИН, генерал-лейтенант ...ВИН, генерал-майор СКОРОБОГАТКИН, генерал-майор ХУ...В, полковник ГРЕБЕНКИН, полковник ХРАМЦОВ, подпол...к БАЦИЕНКО, полковник РОГОВ, полковник МЕШКОВ, ...-майор ГУСЕВ, генерал-майор БЕЛОСКУРСКИЙ, полковник ...ТОВ гэгшэдэй эрэгүүд; артиллериин генерал-полковник ...ЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-майор БЕЗРУК, артиллериин ...-майор ЛИХАЧЕВ, полковник КУЛИЧУН, полковник ВОЛ... полковник НЕСВЕТАЙЛО, полковник ГЕРАСИМЕНКО, пол...к КИРГЕТОВ, майор БОЙБУЗЕНКО гэгшэдэй артиллерист... танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЧЕРНЯВСКИЙ, тан... сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНФИЛОВ, полковник УР...В, подполковник ЕГОРОВ подполковник КУЦ, подполковник ...НЦЕВ, подполковник ОРЕЛ, подполковник НЕМКОВИЧ, пол...к ХАРИТОНОВ, майор ПОТАПОВ, подполковник БАЛЫКОВ ...эй танкистнууд; авиациин генерал-полковник ВЕРШИНИН, ...иин генерал-майор АЛЕКСЕЕВ, авиациин генерал-лейтенант ...УКОВ, авиациин генерал-лейтенант ОСИПЕНКО, полковник ...ЕНКО, полковник ВИНОГРАДОВ, полковник РЫБАКОВ, ...ник КАЛУГИН, полковник СМОЛЯНИК, полковник ВУСС ...эй лётчигууд; полковник КЛЕМЕНТЬЕВ, инженер-полковник ...ПОЛОВНЕВ гэгшэдэй сапёрнууд; полковник СЫЧЕВ, майор ...ЦКИЙ, подполковник ЛЕБЕДЕВ гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод ...ржэ гараба.

...нэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада РУММЕЛЬСБУРГ ...ЛЛНОВ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаа...а үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудые ...удаар шагнагдахаар табиха.

...өөдэр, мартын 3-да 21 часта, манай Эхэ ороной столица ...ВА болбол эдэ нэрлэгдэһэн городуудые эзэлэн абаһан 2-дахи ...усска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ зуун хорин дурбэн ...угаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ ...огоо үкэнэйхөө салют мэндэ хүргэхэ байна.

...ы һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада РУММЕЛЬ...Г ба ПОЛЛНОВ городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон ...аанууудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэ...ы БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ!

...ай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө ...н байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө ...ыг!

...цкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
...етскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

...оной мартын 3. № 287.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша Советскэ Союзай Маршал ЖУКОВТА.

Фронтын штабай начальник Генерал-полковник МАЛИНИНДА

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд ШТАРГАРДТ городһоо зүүгээр немецүүдэй ехээр бэхэжүүлһэн хамгаалгын газарые һэтэ сохёод, 4 үдэрэйнгөө добтолгото байлдаануудта 100 километр хүртэр урагшаа добижа, КОЛЬБЕРГ городой орШондо Балтиин далайн эрьедэ хүрэбэ. Тус фронтын сэрэгүүд добтолгынгоо абаса дунгуур Померанида харгы замуудай шухала узелнууд ба немецүүдэй хамгаалгын газарай түшэг тулгууриин хүсэтэ пунктнууд болохо БЕРВАЛЬДЕ, ТЕМПЕЛЬБУРГ, ФАЛЬКЕНБУРГ, ДРАМБУРГ, ВАНГЕРИН, ЛАБЕС, ФРАЙЕНВАЛЬДЕ, ШИФЕЛЬБАЙН, РЕГЕНВАЛЬДЕ ба КЕРЛИН гэдэг городуудые эзэлэн абаба.

Немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихын ба эдэ нэрлэгдэһэн городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник БЕЛОВ, генерал-лейтенант СИМОНЯК, генерал-лейтенант ПЕРХОРОВИЧ, 1-дэхи Польскэ армиин генерал-лейтенант ПОПЛАВСКИЙ, генерал-лейтенант ПУЛКО-ДМИТРИЕВ, генерал-майор БУКШТЫНОВИЧ, генерал-лейтенант ЛУКЬЯНЧЕНКО, генерал-лейтенант СТРАЖЕВСКИЙ, генерал-майор ПЕРЕВЕРТКИН, генерал-лейтенант КАЗАНКИН, генерал-майор ЧИСТОВ, генерал-майор СИЯЗОВ, генерал-майор ПОЗНЯК, генерал-майор АНДУЕВ, генерал-майор КРАСИЛЬНИКОВ, полковник ВОРОБЬЕВ, генерал-майор ШАТИЛОВ, полковник НИГОДА, генерал-майор СМИРНОВ, генерал-майор КОЗИН, полковник МАСЛОВ, полковник СЕЛЮКОВ, полковник МУЗЫКИН, полковник ГОРШЕНИН, полковник ПАВЛОВСКИЙ, генерал-майор ЧЕРНОВ полковник ГЕРВАСИЕВ, генерал-майор РОТКЕВИЧ, полковник ШЕЙПАК, генерал-майор БЕВЗЮК гэгшэдэй эрэгүүд; генерал-лейтенант КОНСТАНТИНОВ, генерал-майор КРЮКОВ, генерал-майор КОБЛОВ, генерал-майор БЕЛОВ, генерал-майор КУРСАКОВ, генерал-майор ЯГОДИН гэгшэдэй морито сэрэгүүд; артиллериин генерал-полковник КАЗАКОВ, артиллериин генерал-майор МОРОЗОВ, артиллериин генерал-майор ЕГОРОВ, артиллериин генерал-лейтенант ГОЧИН, артиллериин генерал-майор МОДЗЕЛЕВСКИЙ, артиллериин генерал-лейтенант ИГНАТОВ, полковник ЗЕРНОВ, полковник ФАНТАЛОВ, артиллериин генерал-майор РОЖАНОВИЧ, артиллериин генерал-майор ЗРАЖЕВСКИЙ, артиллериин генерал-майор СНЕГУРОВ, полковник ШУБИН, полковник ЗАБЕЛИО, подполковник КАРАЙЧЕВ, артиллериин генерал-майор КАМЕНСКИЙ, полковник ПОНАМЕРЕНКО, полковник ЕФРЕМЕНКО, полковник ЗНАЧЕНКО, полковник ПИСАРЕВ, артиллериин генерал-майор БОГДАШЕВСКИЙ, полковник ЖИГАРЕВ, полковник КОЛОКОЛОВ, полковник КАРПАЧЕВ, полковник НЕБОЖЕНКО, полковник ПУПКОВ, полковник БАЙКОВ, артиллериин генерал-майор НЕСТЕРОВИЧ, полковник ЮВИН, полковник БЛОНСКИЙ, полковник ВИКЕНТЬЕВ, полковник СКАКОВСКИЙ, артиллериин генерал-майор КЕРП, подполковник ОСТРЕЙКО, подполковник ФРИЧ, подполковник ПУЗИК, подполковник МУХАЧЕВ, полковник БОНДАРЕНКО, подполковник ВАСИЩЕВ, подполковник ЕРЕСЬКО, полковник БОНДАРЕНКО гэгшэдэй артиллеристнууд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ОРЕЛ, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник КАТУКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник БОГДАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ШАЛИН, генерал-лейтенант РАДЗИЕВСКИЙ, полковник НИКОЛАЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор КРЕТОВ, генерал-майор ДРЕМОВ, полковник БАБАДЖАНЯН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПЕТЛЯКОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ВЕДЕНЕЕВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КИРИЧЕНКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КРИВОШЕЙН, полковник ТЕМНИК полковник ГУСАКОВСКИЙ, полковник КУЗНЕЦОВ, подполковник СЕКУНД, полковник БАРНЮК, полковник ХОТИМСКИЙ, полковник ЕРШОВ, майор ФАДЕЕВ, подполковник БАКЛАНОВ, подполковник КОРОСТИЙ, подполковник БЕЛОБОРОДОВ, полковник КОБРИН, полковник АРХИПОВ, подполковник ШАРГОРОДСКИЙ, подполковник МЖАЧИК, полковник ТАРАСОВ, подполковник КУЗИН, подполковник ВИНОГРАДОВ, полковник МАЛЮТИН гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-полковник РУДЕНКО, авиациин генерал-лейтенант САВИЦКИЙ, авиациин генерал-майор ДЗУСОВ, полковник НАКОНЕЧНИКОВ, полковник БЕЛОУСОВ, полковник КОВАЛЕВ, полковник МИРОНОВ, полковник РОМЕЙКО гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник ПРОШЛЯКОВ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор КОМАРОВ, полковник ХАРЧЕВИН, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор БОРДЗИЛОВСКИЙ, инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ИОФФЕ подполковник БАНДЫЩЕВ, подполковник МАКАРЕВСКИЙ, подполковник ВАНЯКИН, полковник ЛОБАНСКИЙ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхээ-холбоогой сэрэгүүдэй генерал-лейтенант МАКСИМЕНКО, хэлхээ-холбоогой сэрэгүүдэй генерал-майор АКИМОВ, хэлхээ-холбоогой сэрэгүүдэй генерал-майор ЛИТВИНЕНКО, полковник СОЛОВЬЕВ, подполковник ЗАХАРОВ, полковник СМОЛИЙ, полковник СУЧОК, подполковник МАСЛОВ, подполковник ТУНИК гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Иигэжэ түйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихые ба БЕРВАЛЬДЕ, ТЕМПЕЛЬБУРГ, ФАЛЬКЕНБУРГ, ДРАМБУРГ, ВАНГЕРИН, ЛАБЕС, ФРАЙЕНВАЛЬДЕ, ШИФЕЛЬБАЙН, РЕГЕНВАЛЬД болон КЕРЛИН гэдэг городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудта «ПОМЕРАНСКА» гэдэг нэрэ олгожо орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, мартын 4-дэ, 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ШТАРГАРДТ городһоо зүүгээр немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохиһон ба эдэ нэрлэгдэһэн городуудые эзэлэн абаһан 1-дэхи Белорусска фронтын, тэрэнэй тоодо 1-дэхи Польскэ армиин генерал-лейтенант ПОПЛАВСКИЙН шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дурбэн охо буугаар хорин дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үкэнэйхөө салют мэндэ хүргэхэ байна.

Өөрөө һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада немецүүдэй хамгаалгын газарые һэтэ сохихын ба Померанида эдэ нэрлэгдэһэн городуудые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даагхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной мартын 4. № 288.

Бурят-Монголые сагаангвардеецууд ба ...рвентнүүдһээ сүлөө һэнһөө хойшо 25 жэлэй ойн баярай суглаан

...здэр Ленинэй орденто гү... Бурят-Монголой хүгжэмтэ...ын театр соо республикын ...скэ, партийна ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй ойн баярай суг... урдын партизануудай хүр... Иркутскэ ба Читинскэ об...нуудай айлшадай хабаадалгаар болобо.

...АССР-эй Верховно Советэй ...иумэй түрүүлэгшэ нүхэр ...нова болбол Бурят-Монголые сагаангвардеецууд ба интервентнүүдһээ сүлөөлэһэнһөө хойшо ...ьэн 25 жэлэй ойн баярай суглаае нээһэн дээрэ тоолоһоной һүүлээр, тэндэ хабаадагшад хүл дээрээ бодожо, үни удаан альга ташалга доро суглаанай хүндэтэ президиумдэ арадуудай агууехэ вождь Сталин түрүүтэйгээр ВКП(б)-гэй ЦК-гэй политбюрое һунгана.

Энэ ой тухай БМАССР-эй Совнаркомой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов элидхэл хэлэв.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал Иосиф Виссарионович Сталинда баярай телеграмма нэгэндүүгээр баталагдан абтаба.

Верховно Главнокомандалагшын ПРИКАЗ

2-дохи Белорусска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал РОКОССОВСКИДО

Фронтын штабай начальник Генерал-полковник БОГОЛЮБОВТА

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгобо хүгжөөнэ, мүнөөдэр, мартын 4-дэ, Балтийска далайн эрьедэ хүрөөд, ДАНЦИГҺАА ШТЕТТИН орохо замууд дээрэхи немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел болохо КЕЗЛИН городые эзэлэн абаад, ингэжэ зүүн Померанидахи дайсанай сэрэгүүдые баруун Померанидахи сэрэгүүдһээнь таһалба.

КЕЗЛИН городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник ТРУБНИКОВ, генерал-лейтенант РОМАНОВСКИЙ, генерал-лейтенант ЛЯПИН, генерал-майор СКОРОБОГАТКИН, генерал-майор КОРОТКОВ, подполковник БАЦИЕНКО, полковник ХРАМЦОВ, полковник РОГОВ, полковник МАШКОВ гэгшэдэй сэрэгүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ЧЕРНЯВСКИЙ, танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант ПАНФИЛОВ, подполковник ЕГОРОВ, полковник РУБАНОВ, подполковник КУЦ, подполковник РЯЗАНЦЕВ, полковник ХАРИТОНОВ, подполковник НЕМКОВИЧ, подполковник БАЛЫКОВ, майор ПОТАПОВ гэгшэдэй танкистнууд; артиллериин генерал-полковник СОКОЛЬСКИЙ, артиллериин генерал-лейтенант ДЕГТЯРЕВ, артиллериин генерал-майор КАРЕПИН, артиллериин генерал-майор БЕЗРУК, полковник БЕЛЯКОВ, полковник КРЮКОВ, подполковник ВОРЦЕХОВСКИЙ, подполковник КОЗЛОВСКИЙ, подполковник ЮТЦЕВ, полковник КУЛИЧУК, полковник САКИН гэгшэдэй артиллеристнууд; авиациин генерал-полковник ВЕРШИНИН, авиациин генерал-майор АЛЕКСЕЕВ, авиациин генерал-лейтенант БАЙДУКОВ, авиациин генерал-лейтенант ОСИПЕНКО, полковник ГРИЩЕНКО, полковник РЫБАКОВ, полковник ВИНОГРАДОВ, полковник КАЛУГИН, полковник ДОДОНОВ, полковник СМОЛОВИК, полковник ВУСС, подполковник БАРДЕЕВ, полковник ТЮРИН, подполковник КАЗАЧЕНКО, полковник ПОКАЕВОЙ, майор ЕЕРШАНСКИЙ, подполковник ЕЛИСЕЕВ гэгшэдэй лётчигууд; инженерна сэрэгүүдэй генерал-майор БЛАГОСЛАВОВ, полковник ВИНОГОР, полковник КЛЕМЕНТЬЕВ, инженер-полковник ПОЛОВНЕВ гэгшэдэй саперуул; хэлхээ холбоонтой сэрэгүүдэй генерал-майор БОРЗОВ, подполковник ШАПОВАЛОВ, подполковник МАКСИМОВ, майор ГРАДЕЦКИЙ гэгшэдэй хэлхээ-холбоошод шалгаржа гараба.

Ингэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада КЕЗЛИН городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта илангаа эхэтэ шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудта «ПОМЕРАНСКА» гэһэн нэрэ олгожо орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, мартын 4-дэ, 23 часта манай Эхэ оронойн столица МОСКВА болбол КЕЗЛИН городые эзэлэн абаһан 2-дохи Белорусска фронтын шэн габьяатэ сэрэгүүдтэ хэһр зууд хэрим дуугаа 20 дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо умэнһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй тулада КЕЗЛИН городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оронойн эрхэ сүлөө ба бээ даанхай бэйхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшэд үхэжэ үгылөг!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной мартын 4. № 289

Карело-Финскэ ССР-эй врачуудай съезд

Карело-Финскэ ССР-эй врачуудай республиканска съезд болобо. Республика доторхи элүүрые сахиха байдалай зэлжэтэ зорилгонууд тухай Карело-Финскэ ССР-эй Элүүрые хамгаалха Нарком нүхэр Альховский гэгшэ элидхэл хэлэбэ.

Республикын сүлөөлэгдэһэн районуудта 26 больница, 38 врачебнэ хүдөөгэй участогууд ба 65 фельдшерско-акушерскэ пунктнууд нээгдэһэн байна гэжэ элидхэл хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Петрозаводскдо хирургическа лечебницэ, уушхаһай ханяадаанай больница, түрэлгын гэр ба хүүгэдэй больница һэргээн бодхоогдоод, хүдэлмэрилжэ байна. Сүлөөлэгдэһэн районуудта 7 поликлиникэ, 39 амбулатори, нарай хүүгэдэй 3 гэр нээгдэнхэй.

Энэ съездын хүдэлмэридэ Ленинградска профессорнууд: наукануудай габьяата ажал ябуулагша Давиденко, Тур, Глухов, Озерецкий гэгшэд ба бусад хабаадалсаба. Ленинградска профессорнууд хүдөөгэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй нэгэ хэды практическа занятинуудые хэһэн байна.

Советскэ Информбюроһоо

Мартын 3-ай оперативна мэдээнһээ

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгобо үргэлжэлүүлжэ, мартын 3-да, Померанида немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ пунктнууд ба харгы замуудай шухала узелнууд болохо РУММЕЛЬСБУРГ ба ПОЛЛНОВ гэдэг городуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаад мүн тэрэшэлэн 80 гаран ондоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда ГРОСС ПЕТЕРКАУ, ШТАРЗЕН, ГРОСС ШВИРЗЕН, КУРОВ, ДАРГЕН гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлбэ.

Чохословакиин газар дээрэ ЛУЧЕНЕЦ городһоо баруун хойгуур ба баруугаар ман... гүүд ОЧОВА, КАЛПККА, КРАЛЕВЦЕ, ...ЧОВ, БЕЛУЙ, ПОЧУБАДЛО, УГЛИСКА, ... гэдэг һуурин газарнуудые байлд... эзэлбэ.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ таг... дай бэдэрэлгэнүүд ба нютагай удхаш... байлдаанууд болобо.

Мартын 2-то бүхы фронтнууд дээрэ ... мецкэ танк гэмтээгдэһэн ба үгы ... байна.

Мартын 4-эй оперативна мэдээн

Мартын 4-эй туршада КЕНИГСБЕРГҺЭЭ баруун-урдуур дайсанай зүүн-пруссиэ булэглэлгые үгы хэхэ байлдаануудые хэжэ, КОНРАДСВАЛЬДЕ, ВЕССЕЛЬСХЕФЕН, ШТЕРБИНЕН, ПЕЛЛЕН, ХАССЕЛЬПУШ, КЛАЙН ЛЮДТКЕНФЮРСТ, ХОЕНФЮРСТ, БЛЮМБЕРГ, КИРШДОРФ, КЛОХЕН гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ.

ГРУДЗЯНДЗ (ГРАУДЕНЦ) городһоо баруун-хойгуур манай сэрэгүүд добтолгото байлдаануудые хэбэнэйнгээ зэрэгтэ СКУРЦ гэдэг городые ба ГРАБАУ, БОБАУ, ОДРИ, ЛЮБНЯ, ВРУСС гэдэг һуурин газарнуудые эзэлбэ.

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд добтолгобо хүгжөөнэ, мартын 4-дэ Балтийска далайн эрьедэ хүрөөд, ДАНЦИГҺАА ШТЕТТИН орохо замууд дээрэхи немецүүдэй хамгаалгын газарай түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел болохо КЕЗЛИН городые эзэлэн абаад, ингэжэ дайсанай зүүн Померанидахи сэрэгүүдые тэрэнэй баруун Померанидахи сэрэгүүдһээнь таһалаад, мүн тэрэшэлэн 50 гаран ондоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй дунда РАЙНВАССЕР, ПРИТЦИГ, ФЕЛЛИН, БУССИН, КРАМПЕ, ГРЮНЕВАЛЬД гэдэг томо һуурин газарнуудые эзэлбэ.

1-дэхи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд ШТАРГАРД городһоо зүүгээр немецүүдэй ехэр бүхэжүүлһэн хамгаалгын газарые һэтэ сэхёд, 4 үдэрэйнгөө добтолгото байлдаануудта 100 километр хүртэр урагшаа дабшажа, КОЛЬБЕРГ городой оршондо Балтиин далайн эрьедэ хүрэбэ.

Тус фронтын сэрэгүүд добтолгото байлдаангаа ябаса дундуур Померанида ха... муудай шухала узелнууд ба немецүүд... гаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулг... пунктнууд болохо БЕРВАЛЬДЕ, ТЕМПЕЛ... ДРАМБУРГ, БАНГЕРИН, ЛАБЕС, ФР... БАЛЬГЕ, ШИФЕЛЬБАЙН, РЕГЕНВАЛЬ... КЕРЛИН гэдэг городуудые эзэлэн абаа... тэрэшэлэн 600 гаран ондоо һуурин га... дые, тэдэнэй тоодо ШЕНЗАЛЬДЕ, ... ШТАРГОРДТ, ГРОСС РАДДОВ, ЛАБЕР, ... ХАГЕН, ДАЛОВ, БУЛЬКОВ (ШТАРГАРД... һоо зүүлжэ 5 километртэ), ШЕНЕ... ШВЕНДТ гэдэг томо һуурин газарнууды... бэ. Энэнтэй нэгэн хамта тус фронтын ... гүүд ШТАРГАРД городһоо урдуур ба б... урдуур ПИРИТЦ гэдэг горид ба тү... узелые байлдаатайгаар эзэлэн абаад, 50 ... ондоо һуурин газарнуудые, тэдэнэй ... КРЮССОВ, ДАМНИТЦ, БЕРБЕН, ГИЗЕН... БАББИН, ЛИБЕНОВ, КИППЕРВИЗЕ, НИ... РЭВУГ, ПЕЕТЦИГ гэдэг томо һуурин газ... дые эзэлбэ.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагну... дай бэдэрэлгэнүүд ба хадахадан пункт... нютагай удхашаартай байлдаанууд бол...

Мартын 3-да бүхы фронтнууд дээрэ 90 ... нэ танк гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн ... Агаарта болоһон байлдаануудта ба ... артиллериин буудалгаар дайсанай 49 с... унагаагдаба.

Москва, Кремль.

Гүрэнэй Оборонын Комитедэй түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Жэгшүүритэ немецко-фашистска булимтарагшадые тэдэнэй өөһэдынь газар дээрэ бута нэрэен сохижо ябаһан героическа Улаан Армиингаа илалтата түгэлдэр дабшалтые бүхы советскэ арадай хамта гүн ехэ баярай мэдэрэлтэйгээр ажаглан хүлеэнэбди.

Улаан Армиин илалтанууд тылэй хүдэлмэрилэгшэдые болохо бидэнэрые ажалай шэнэ-шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулна. Немецко-фашистска бузар булайнуудай өөһэдынгөө эшэен соо үгы хэгдэхэ саг ба манай илалтын туг Берлин дээрэ намилзаха саг холо бэшэ болоо.

Манай Эхэ оронойн бээ даанхай байлдаада халдаан ороһон карша дайсаниие эсэслэн илаха сагые дүтэлүүлхые эрмэлзэжэ, Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэн алдарта ойе эрхимээр угтахаар бэлэдхэжэ, Улан-Удын сэмбэ нэхэхэ фабрика бүтээхэ Союзтехстильстройн 7-дохи номерой барилгын монтажна Управлениин хүдэлмэришэд, албахаагшад ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, бидэнэр өөһэдынгөө нөөсэлгэһөө 50.000 түхэриг суглуулжа Гүрэнэй банкда оруулабди.

Манай инаг Улаан Армиин зэбсэглэлгые шангадхаха ябалалха энэ мүнтэн зээриемнай хангүулхые, Иосиф Виссарионович, Танаие гүйнабди.

Энэ манай багахан үргэл... то дайсанда нэмэлтэ с... болог лэ.

Манай агуухэ Эхэ... бүхы арадуудые жаргуулан... луулжа өлүүр энхэ бэе... олон олон жэлдэ ажаһуух... хүндэтэ ба инаг Иосиф ... рионович Танда хүсэнэбди.

Улан-Удын сэмбын ф... бүтээхэ 7-дохи номер... рилгын монтажна У... ниин начальник МАША...
Главна инженер ВОЛ...
Парторганизациин се...
АКСЕН...
Постройкомой түрүүлэгш...
ЗОД...

Улан-Удэ.

Союзтехстильстройн 7-дохи номерой барилгын монтажна Управлениин начальник нүхэр МАШАНОВТА Ба илгын главна инженер нүхэр ВОЛЖЕВТЭ Партор анизациин секретарь нүхэр АКСЕНОВАДА Постройкомой түрүүлэгшэ нүхэр ЗОДОВАДА

Улаан Армиин зэбсэглэлгэ байгуулалтада 50.000 түхэриг суглуулһан Союзтехстильстройн 7-дохи номерой барилгын монтажна Управлениин эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта минии ахадүү... гэй амар мэндые ба Улаа... миин баясхалан хүргэные... наб.

И. СТАЛ...

Москва, Кремль

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Танай хүтэлбэреэр түйлагдаһан фашистска һүрэт дээрмэшэдые илаһан манай инаг Улаан Армиин алдарта илалтануудд ажалшадые тылдэхи ажалай шэнэ шэнэ баатаршалгануудта зоригжуулна.

Шулуутайн леспромхозой хүдэлмэришэн, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 27-дохи ой тухай Танай түүхэтэ зайдхэлдэ харюу болгэн, үргэдөөр дэлгэрүүлһэн социалистическэ мурысөөнэй үндэһэ һуури дээрэ 1944 оной 4-дэхи кварталай түсэбые модо бэлэдхэхэ ба зөөхын талаар 117 процент, шпал хюрөөдэхын талаар 116 процент, авиациломатериалай талаар 121 процент дүүргэжэ шадаа. Мүнөө леспромхозой модошон Бурят-Монголой сагаангвардеецүүдэй ба интервентнүүдэй бандынуудһаа сүлөөлэнһөө хойшо 25 жэл гүйсэһэн алдарта ойе эрхимээр угтахаар бэлэдхэжэ, гитлеровскэ бандынуудые өөһэдынь эшээн соо эсэслэн бута нэрьен һалгааха сагые дүтэлүүлхэ хүсэл зоригоо бусалган, өөһэдынтөө нөөсэлгэһөө «Бурят-Монголой модошон» гэһэн танк бүтээлгэдэ сэбэр мүнгөөр 159 мянган түхэриг Госбанкада оруулбабди.

Манай мүнгөөр бүтээгдэһэн һүртэ танкнууд бүхы прогрессивнэ хүн түрэлхитэнэй дайсан болохо фашистска зэрлиг бүдүүлигүүдые хайрэ гамгүйгөөр үгы хэг! Шулуутайн леспромхозой модошэн болохо бидэнэр Улаан Армиингаа зэбсэглэлгэдэ ба оронойнгоо арадай ажахые һэргээхэ ябадалда хэрэгтэй лесопродукциие ехээр үгэхын тулада бүхы юумэнүүдые хэхэбди.

Агуухэ Эхэ оронойнгоо арадуудые жаргуулан олон олон жэлдэ амгалан мэндэ һуухыетнай хүндэтэ Иосиф Виссарионович Танда үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Шулуутайн леспромхозой директор ШАТИЛОВ.
Леспромхозой ВКП(б)-гэй обкомой парторг МОРОЗОВ,
Рабочкомой түрүүлэгшэ САНТАШЕВА.

Заиграево Бурят-Монгол АССР

Шулуутайн леспромхозой директор нүхэр ШАТИЛОВТА ВКП(б)-эй Обкомой парторг нүхэр МОРОЗОВТО Рабочкомой түрүүлэгшэ нүхэр САНТАШЕВАДА

«Бурят-Монголой модошон» гэһэн танкнуудай бүтээлгэдэ 159.000 түхэриг суглуулһан Шулуутайн леспромхозой эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадта минии ахадуугай амар мэндые ба Улаан Армиин баясхалан хүргэхые гүйнаб.

И. СТАЛИН.

Москва, Кремль

Нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай фронтнууд дээрэ Улаан Армиингаа түүхэтэ илалтануудаар зоригжоһон БМАССР-эй Байкало-Кударын аймагай «Красный Рыбак» гэжэ загаһанай ажалтай колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд мэдээ хараалта муухай дайсаниие эсэслэн һалгааха сагые ойртуулхые хүсэжэ, энээнэй урда тээ суглуулһан 50.000 түхэриг мүнгэн дээрэ ушөө нэмэжэ 50.000 түхэриг мүнгэ суглуулжа эрээнээ гүрэнэй Банкда оруулаа. Бурят-Монголые сагаан гвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһөөр 25 жэлэй нэрэмжэтэ танкова колонно байгуулгада зорюулнабди.

Манай энэ багахан бэлэг хадаа немецко-фашистска булимтарагшадые бута сохин һалгааха иинтын хэрэгтэ туһа болог лэ.

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Советскэ арадуудай зол жаргалай түлөө олон-олон жэлдэ ажаһуухые Танда хүсэнэбди.

Колхозой түрүүлэгшэ БАШЛЕЕВ,
Рыбалные даагшэ ПОЛУСУРОВ.
Полеводческо бригадир ДАРХАНОВ.
Малажалай фермые даагша БАЖЕНОВ,
Колхозникууд-загаһ баригшад: КУШЕЕВ, ЗАЯХАНОВ, НИКОЛАЕВ.

Бурят-Монгол АССР

Байкало-Кударын аймагай „Красный рыбак" колхоз Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр ВАШЛЕЕВТЭ Рыбалкые даагша нүхэр ПОЛУСУРОВТА Полеводческо бригадын бригадир нүхэр ДАРХАНОВТА Малжалай фермые даагша нүхэр БАЖЕНОВТЭ Колхозникууд-загаһ баригшад: нүхэд КУШЕЕВТЭ, ЗАЯХАНОВТА, НИКОЛАЕВТА

Танкова колонно байгуулгата нэмэлтэ болгон дахин 50.000 түхэриг суглуулһан «Красный рыбак» колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхозникуудта минии ахадуугай амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһэнһөө хойшо 25 жэлэй ойтой дашарамдуулан урдын партизанууд, эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, хүдөө ажалай, ажаүйлэдбэриин ба транспортын хүдэлмэрилэгшэд, культура ба искусствын хүдэлмэрилэгшэдые БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь «Б-М. Үнэнэй» мартын 4-ой номерто).

10. **Арсаланов** Абида Арсалановичые—Бурят-Монголой Ленинэй орденто хүгжэмтэ драмын театрай артист.
11. **Абрамов** Василий Абрамовичые—Бурят-Монголой пединститудай доцент.
12. **Александров** Цырен-Дылыгые—Сэлэнгын аймагай аймФО-гой ахалагша страховой инспектор.
13. **Андренова** Дулма Тугутовнае—Түнхэнэй аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
14. **Ангархаев** Дамба Манзаракшеевичые —Түнхэнэй аймагай Кыренскэ МТС-эй тракторист.
15. **Андреев** Сергей Всеволодовичые—Прокопьев директортэй заводой цехын начальник.
16. **Бородавская** Ядвига Павловнае—Бичурын аймагай, Бичурын дунда һургуулиин историин багша.
17. **Будажапова** Идетма Будажаповнае—Бичурын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
18. **Балдаева** Дынчигма Балдаевнае—Хориин аймагай, Хориин МТС-эй трактористка.
19. **Базаров** Данжа Бадмаевичые—Курумканай аймагай «Ленинскэ Искра» колхозой огородой бригадын бригадир.
20. **Бубеев** Цыдып Шагжановичые—Курумканай аймагай Баргажанай МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
21. **Буянтуев** Бадмацырен Цыбик-Дашиевичые—Сэлэнгын аймагай Селендумын МТС-эй тракторист.
22. **Бадмаев** Батомунхые—Хэжэнгын аймагай «Зургаанай Зам» колхозой колхозник.
23. **Будажапов** Ендоные—Хэжэнгын аймагай Чесаны МТС-эй комбайнер.
24. **Бризон** Петр Александровичые—урдань, 1918 ондо улаан гвардиие командалагша.
25. **Бобров** Иван Ивановичые —урдань Кабанскын аймагтахи сэрэгэй-революционно штабай партизанска отрядай организациин член.
26. **Будажапова** Дарима Цыбиковнае—Хэжэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
27. **Балжиров** Санжа Гармаевичые—Зэдын аймагай, Алпакаска зооветучастдые даагша, ветфельдшер.
28. **Батомункуев** Балжнима Батомункуевичые—Баргажанай аймагай Куйтункэ МТС-эй тракторист.
29. **Бубеев** Елай Бубеевичые—Баргажанай аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша.
30. **Батоцыренов** Базор Гомбожаповичые—Кяхтын аймагай «Улаан Табангут» колхозой түрүүлэгшэ.
31. **Баранов** Архип Федоровичые—Кяхтын аймагай Кяхтын МТС-эй түмэршэ дархан.
32. **Бурдуковский** Филипп Михайловичые—Кабанскын аймагай «Путь Ленина» колхозой таряан ажалай бригадын бригадир.
33. **Барков** Никита Гавриловичые—Улан-Удэ станциин поездые холбогшо.
34. **Бухарина** Людмила Георгиевнае—Улан-Удын хүүгэдэй городской больницын фельдшерица.
35. **Бобыкина** Александра Ивановнае—валяльно-войлочно фабрикын насадчица.
36. **Бельцева** Мария Кирилловнае—Улан-Удэ городой хлебокомбинадай хилээмэ баригшын бригадир.
37. **Басов** Алексей Григорьевичые—механическа заводой механическа цехын начальник.
38. **Бусовинов** Василий Романовичые—железнодорожно техникумэй ород хэлэнэй ба литературын багша.
39. **Большаков** Василий Серафимовичые—железнодорожно техникумэй химиин багша.
40. **Вертеньев** Александр Константиновичые—ПВЗ-гэй техническэ таһагай инженер-механик.
41. **Басов** Василий Васильевичые—нүхэр Прокопьев директортэй заводой слесарь.
42. **Бадмаев** Очир Санжиевичые—милициин младша лейтенант.
43. **Братеньков** Павел Николаевичые—милициин ахалагша лейтенант.
44. **Балданов** Цырендоржи Цыбиковичые—Бурят-Монголой колхозно-совхозно театрай артист.
45. **Бахтиарова** Анна Михайловнае—ТЮЗ-эй актриса.
46. **Богданова** Анна Родионовнае—Улан-Удын педучилищын багша.
47. **Бухольцев** Сергей Ивановичые—урдань Тарбагатайн партизанска полкын ротын командир.
48. **Верхозина** Аграфена Николаевнае—Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын зоовет участогые даагша.
49. **Ванданов** Базар-Габые—Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой лугопод.
50. **Владимирова** Таисия Петровнае—Заиграйн аймагай, Челутайн ЛПХ-гэй молоотологшо.
51. **Викдов** Павел Лаврентьевичые—Улан-Удэ станциин вагон-заһабарилгын пунктын түмэршэ дархан.
52. **Власов** Павел Калистратовичые—мелькомбинадай слесарь.
53. **Вершинская** Зинаида Семеновнае—Гостипографиин наборна цехын бригадир.
54. **Власов** Алексей Семеновичые—ПВЗ-гэй тепловой цехын ахалагша кочегар.
55. **Велярский** Петр Иннокентьевичые—ТЮЗ-ей артист.
56. **Василенко** Николай Максимовичые—Яруунын аймагта партизанска хүдэлөө эмхидхэгшэ партизанска отрядай командир.
57. **Григорьева** Парасковья Ивановнае—Тарбагатайн аймагай «Красный партизан» колхозой колхозник.
58. **Васильев** Куприян Максимовичые—урдань Десятниковско партизанска отрядые эдихэгшэ.
59. **Гармаева** Цырепжид Шагдановнае—Курумканай аймагай Свердловой нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.
60. **Галданова** Янжима Аюшеевнае—Сэлэнгын, аймагай, «III Интернационал» колхозой хонишон.
61. **Гармаев** Будажап Дондоковичые—Кяхтын аймагай «Улаан-Табангут» колхозой адуушан.
62. **Галсанов** Максар Лобсановичые—Ахын аймагай «Улан-Шарза» колхозой бугашан.
63. **Горелова** Надежда Александровнае—2-дохи номерой хүүгэдэй садые даагша.
64. **Горобец** Александр Семеновичые—Мяханай комбинадай жестяно-баночна цехын начальник.
65. **Гороховская** Варвара Васильевнае—оёдолой фабрикын эсхэгшэ.
66. **Гозденко** Федор Марковичые—«Улан-Батор» пароходой механик.
67. **Галсанов** Цыден Галсановичые—гранзохёолшо.
68. **Гофман** Петр Ромуальдовичые—ТЮЗ-эй артист.
69. **Говорова** Сусанна Владимировнае—Баргажанай аймагай Баргажанай дунда һургуулиин багша.
70. **Догбуева** Серафима Доржиевна—Байкало-Кударинска аймагай Корсаковско НСШ-гэй багша.
71. **Дугдаьова** Дулма Дугдановнае—Хориин аймагай Шмидтын нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-гэй гүүртые даагша.
72. **Дымбрылов** Дамби Дылыковичые—Хориин аймагай «Путь Сталина» колхозой адуушан.
73. **Дашибылов** Цыдык Дашибыловичые—Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан.
74. **Дашиева** Пагмит Дашиевнае—Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон.
75. **Дашиев** Цырен Дашиевичые—Закаменай аймагай «Коминтерн» колхозой түрүүлэгшэ.
76. **Доржиев** Балдан Бандаракшаевичые—Сэлэнгын аймагай Зүдво-Сутайн с/соведэй түрүүлэгшэ.
77. **Дамзанжапов** Чойжинима—Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой ОТФ-е даагша.
78. **Доржиев** Дуржап Доржиевичые—Хэжэнгын аймагай, Хэжэнгын МТС-эй тракторна бригадын бригадир.
79. **Дармаева** Цырен-Ханда—Иволгын аймагай, Коминтернын нэрэмжэтэ колхозой адуушан.
80. **Дубинин** Дмитрий Матвеевичые—Мухаршэбэрэй аймагай Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин директор.
81. **Дамшеева** Долгор Цыреновнае—Ахын аймагай, «Улан-Шарза» колхозой һаалишан.
82. **Дугаров** Чимит Дугаровичые—БМАССР-ей НКЗ-дравай Кумысолечебницын директор.
83. **Дульзинов** Бато Алексеевичые—Мяханай комбинадай алалтын цехын хүдэлмэришэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

БМАССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

Республикын колхозуудаар аргал шэбхэ ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые хадагалха ба хэрэглэхэ ябадалые һайжаруулха хэмжээнүүд тухай

БМАССР-эй Арадай Комиссарнарай Совет ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол колхозниггуудай бууса болон колхозой байрануудай дээгүүр сугларһан ехэ аргал шэбхэ, үнэһэн ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүд пэлк дээрэ гаргагдадаггүй, тиихэдэ аймагай партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудһаа хүдөөажахын культурнануудай ургасые дээшэлүүлхэ шухалын шухала арга болохо нютагай үтэгжүүлгэнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ ябадалда колхозууд болон колхозниггуудые элсүүлэн татадаггүй, иимэ тэсэшэгүй ябадал республикын хэдэ хэдэн аймаг ба колхозуудаар бии байна гэжэ тэмдэглэнэ.

Аргал шэбхэ зөөн гаргаха ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ тааруу һайн болзорнуудай үнгэржэ байһаншье мүртэнь, февралиин 25 хүртэрхи байдалаар поли дээрэ аргал шэбхэ гаргаха түсэб республикын колхозуудаар оройдоо 61,8 процент, үнэһэ суглуулха ябадал 53 процент, шубуунай аргал суглуулга 49,2 процент дүүргэгдэбэ. Бичура, Тарбагатай, Кяхта, Ярууна, Курумкан, Кударын аймагуулаар аргал шэбхэ зөөхэ ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэри илангаяа муугаар эмхидхэгдэнэ. Эдэ аймагуудаар аргал шэбхэ зөөн гаргаха түсэб оройдоо 30—40 процент, үнэһэнэй бэлэдхэлгэ 33—50 процент, шубуунай аргал суглуулга 10—30 процент дүүргэгдэһэн байна. Мүнөө хүртэр республикын олонхи колхозуудаар, аргал шэбхэ суглуулха хэрэгтэ малажалай фермын хүдэлмэрилэгшэд хабаадуулагдадаггүй.

Наркомзем, аймагай партийна, советскэ болон газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа аймземотдел ба МТС-эй агрономуудай аргал шэбхэ зөөбэрилэн хадагалха ба хэрэглэхэ асуудалнуудта зохихо анхаралаа табинагүй. Энээн дээрэһээ олонхи колхозуудаар навозохранилищагүй, суглараһан аргал шэбхэнь малажалай фермэ ба малай байрануудай хажуугаар хаягдажа, шанараа муудалаг ба хэрэггүй болодог байна. Байкало-Кударын, Түнхэнэй, Кяхтын гэхэ мэтын аймагуудай зарим колхозуудаар аргал шэбхэнь гол горхон дээгүүр, ганга жалга сооруур хаягдана. Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Большевик» ба бусад олон колхозуудаар 1943—44 оной үбэл зөөн гаргаһан аргал шэбхэнь мүнөө хүртэр поли дээрээ хэбтэһээр байна.

БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол аргал шэбхэ ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэ ябадалда иимээр хандаха гээшэ бурууу ба ээзгүйдэһэн ябадал гээшэ орюһо, овощь, хартаабха болон хүдөө-ажалай бусад культурын ургаса һайжаруулха ба хурьялгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн гараа гай ушаруулна гэжэ тоолоод ТОГТООХОНЬ:

1. Наг шэбхэ болон бусад нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулха, хадагалха болон хэрэглэхэ талаар ехэхэн алдуу эндүүнүүдые заһаха болон 1945 онһоо эхилжэ тэрэнине хартаабха, овощь техническэ культурануудай тарилтада болон уһалагдадаг газар дээрэ ехээр хэрэглэлэг болохыень республикын Наркомзем, аймисполкомууд ба ВКП(б)-гэй айкомууд, аймагуудай газарай таһагуудые уялгалха.

2. Хабарай тарилгын эхилхэ болтор үлэһэн сагые наг шэбхэ эхээр суглуулха ба поли дээрэ зөөбэрилэн гаргаха болон бусад нютагай үтэгжүүлгэнүүдые суглуулжа, 1945 ондо колхоз бүхэндэ тогтоогдоһон наг шэбхэ хэрэглэхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ болон үлүүлэн дүүргэхые аймисполкомууд, ВКП(б)-гэй айкомууд, аймагай газарай таһагууд ба колхозуудай түрүүлэгшэнэртэ дураадхаха.

3. Аймагууд бүхэндэ 10 үдэрэй туршада наг шэбхэ зөөбэрилхэ даалгабари баталха.

4. Аймисполкомууд, ВКП(б)-гэй айкомууд болон аймагай газарай таһагуудые уялгалха гэбэл:

а) 5 үдэрэй болзорто наг шэбхэ болон нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые зөөбэрилхэ тушаа 10 үдэрэй даалгабаринуудые колхозуудта хүргэхэ, мүн тэрэшэлэн колхоз бүхэндэ энэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэхэ унаа моридой тоое таһалан табиха;

б) Колхоз бүхэндэ харюусалгатай нюурые томилжо, тэрээндэ наг шэбхэ зөөбэрилхэ ябадалые эмхидхэхэ болон бусад нютагай үтэгжүүлгые бэлэдхэхые даалгаха;

в) наг шэбхэ болон нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые зөөхэ, хадагалха болон хэрэглэхэ ябадалые эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагай газарай таһагай, МТС-эй болон хүдөө ажахын научно-шэнжэлэлгын учреждениинүүдэй агрономуудые үргэнөөр хабаадуулха.

5. Колхозуудаар суглуулагдадаг наг шэбхые дүүрэн хадагалуулха зорилготойгоор, 1945 ондо колхозуудай өөһэдынь хүсөөр колхоз бүхэндэ наг шэбхэ хадагалха ба шүүһэ суглуулха газарнуудые, энэ зорилгодо нютагай барилгын материал хэрэглэн барихa ябадалые хангахыень Наркомзем, аймисполкомууд, ВКП(б)-гэй айкомууд болон аймагай газарай таһагуудта дураадхаха. Хямда хялбараар хэхэ наг шэбхэ хадагалха байрын зурагые зохёожо, байгааша оной апрелиин 15 хүртэр аймагай газарай таһагуудта хүргэхые республикын Наркомземдэ даалгаха.

6. Наг шэбхэ болон нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые поли дээрэ зөөлгын ба бэлэдхэлэй ябаса тухай мартын 1-һээ эхилээд газетэнүүдэй хуудаһануудта дээрэ энэ хэрэгтэ түрүүлжэ ба гээгдэжэ ябаһан колхозуудые нэрлэн үргэнөөр тунхаглахые республиканска ба аймагуудай газетэнүүдэй редакторнуудые уялгалха.

Хабсаргалта

Март ба апрель һаранууд соо наг шэбхэ поли сабшалан ба огород дээрэ зөөбэрилхэ (мянган ашаагаар)

Арбан үдэрэй даалгабари

Аймагууд	Март һарада үдэр бүри зөөбэрилхэ	Апрель һарада үдэр бүри зөөбэрилхэ
Баргажан	5,0	5,0
Бичура	18,0	18,0
Зэдэ	14,0	14,0
Яруува	7,0	7,0
Загарай	7,6	7,5
Закамен	4,0	—
Кабанска	4,4	4,4
Кяхта	4,0	4,0
Мухаршэбэр	12,0	12,0
Сэлэнгэ	14,0	7,0
Түнхэн	5,0	5,0
Тарбагатай	5,4	5,4
Иволга	8,0	8,0
Хори	5,6	5,6
Баунт	1,6	1,3
Хойто-Байгал	1,2	1,2
Прибайкальска	3,6	3,6
Хэжэнгэ	6,0	6,0
Кудара	10,0	10,0
Курумкан	3,6	3,6
Байкало-Кудара	4,0	4,0
Аха	0,4	—
Хамта	144,4	132,7

Сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ туһална

Хэжэнгын аймагай «Комсомол» колхозой членүүд (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Эрдынеев) сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэртэ туһалмжа саг үргэлжэ үзүүлжэ, абһан социалистическэ уялгаяа арюун нангинаар дүүргэжэ байна.

1945 оной туршада түс колхоз сэрэгэй албахаагшадай бүлэнэрэй 16 гэр заһабариһан, 47 тэргэ түлишэ газаань буулгаһан, 47 тэргэ үбһэ тэжээл үмсынь малда асаруулһан байна. Мүн баһа эдеэ хоолоор ба хубсаһаар туһалһан байна. Тэдэнэртэ 18 пүүд талха, 6 пүүд мяха, 82 килограмм һүнэй зүйл үгтэбэ.

Олон үхибүүдтэй эхэнэрнүүдтэ 11 килограмм нооһон ба 6 хэһэг одон дэгэл үгтөө. Мүн тэрэшэлэн хубсаһа хунар заһабарилха мастерской колхоз дээрэнь нээгдэнхэй.

Б. ЖАМЬЯНОВА.

Малшадай мүрысөөн

1944 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб зүһэн бүрээр дүүргэһэн «Социализм» (Сэлэнгэ) колхоз «Бурят-Монгол АССР-эй хүдөө-ажалые улам саашань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой тогтоолтой зохилдуулан 350 толгой мал нэмэлтэ түлбэри болгон үгэһэн, мүн колхозниггуудай ажалта үдэртэ хубааһан байна.

Түрүү колхозниггууд Г. Ринчиндоржиева, Б. Данжинова гэгшэд түс түстаа 6—7 хони, 40—50 килограмм нооһо абаа. Мүнөө эдэ колхозниггууд үхэр малаа садхалан дулаанаар үбэлжүүлхын зорилгоор гүүргнүүдэйнгэ[...] хүдэлмэри жэшээ болоомоор эн[...] хидхэнхэй. Дээрэ нэрлэгдэһэн нүхэр Б. Данжинова шэнэ гарһа[н] түлнүүдэ хоролтгүйгөөр та[...] жээжэ байна.

Нэмэлтэ түлбэри болон ажал[...] үдэрнүүдтээ үхэр мал олоо[н] абаһан эдэ малшад нүхэр Ста[ли]най 1945 оной февралиин 23-[ай] приказые зүбшэн хэлсээд байх[а] даа мүрысөөнэй эршэ улам ша[н]гадхажа, ажалаа арбидхахын тү[...] лөө хоёр дабхар хүсэтэйгөө[р] оролсобод.

Б. БУДАЕВ.

Улаан Армиин шэнэ добтолгодо харюу

Улаан Армиингаа сахилгаан түргэн добтолгоор урмашаһан Улан-Удын протезнэ мастерскойн коллективэйхид Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентнүүдһээ сүлөөлһөөр 25 жэл болохо ойе ба Улаан Армиин үдэрые угтуулан тодорхой уялганууды абаһан байха юм. Тэдэнэр хадаа абаһан уялгануудаа бодото хөрэтүүд дээрэ бээлүүлжэ, февраль һарын 2-дохи декадын түсэбые 164 процент дүүргэжэ, Улаан Армиин үдэрые угтаһан байгаа.

Энэ мастерскойн коллектив болбол мүнөө үедэ республикынгаа алдарта ойе нэрэ түрэтэйгөөр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. Цехүүдэй хоорондо мүрысөөнэй долгин үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүн тэрэшэлэн масте[р]нүүд өөһэд хоорондоо баһал м[ү]рысэнэ. Декадна түсэбөө с[...] сарне цех 331,3 процент, шор[...] цех 164,3 процент дүүргэбэ.

Сабхи оёгшод Рубчинский — 123 процент, Воробьев 212 пр[о]цент, слесарьнүүд Леонидов 35[...] процент, Кравченко—233 пр[о]цент даалгабарита нормонууд[ые] дүүргэһэн байна.

Энэ мастерскойнхид саг дар[...] үйлэдбэриин зүблөөнүүдые хэд[...] ба дайшалхы хуудаһануудые гаргадаг болоо.

Улаан Армиин үдэртэ абаһа[н] уялгаяа үлүүлэн дүүргээд, т[ү]коллективэйхид 25 жэлэй о[й]иимээр угтаһан байна.

П. ТАРАСОВ.

Гектар бүхэнһөө 80 бухал абахын түлөө

1945 ондо малажалые хүгжөөхэ, ябадал тэрэнине шэмэтэй һайхан үбһэ тэжээлээр хэрзэртэ хангаһанһаа дулдыдаха байна. Үбһэ ногоо элбэг ехөөр ургуулхын түлөө сабшалан хадалантай газар үтэгжүүлхэ, үтэг буусануудаа һэргээн һайжаруулха шухала.

Бидэ тэнгэридэ найдаха бэшэ, харин һубаг канавын хүсөөр уһалагдажа болохоор сабшалангай болон бэлшээриин участогуудые мүнөө жэлдэ бултынь уһалжа, шэбхээр үтэгжүүлхэ ёһотойбди. Энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө сабшалангай газарта шэбхэ зөөжэ гаргаха, канавануудые заһабариха, модо шулуу буртагуудысень арилгаха гэхэ зэргын ехэхэн хүдэлмэри хабар болтор хэгдэхэ ушартай.

Манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 950 га сабшалан уһалһан мүртөө, энэ хүдэлмэриие ханамжатай һайнаар хээгүй байшоо. Иигэжэ нэгэ гектарһаа эрхимынь хори, адагынь дүрбэ-табан бухал үбһэ хуряажа абаа бэлэйбди. Илангаяа «Хотогор», «Һүүдэр», «Ехэ Хүл» нютагуудай сабшалангай газарые бултынь уһалха аргатай юм. Би мүнөө эдэ нютагуудай канава һубагуудые һэргээн заһажа, энээхи сабшалангые шэбхээр үтэгжүүлхэ гэжэ бэлэдхэл хэжэ байнаб. Хашаа томогой хажуугаархи хуушан шэбхэ малтажа, 100-аад хорбо уһалагдаха газар дээрээ гаргаад байнаб. Баһа энэ жэлэй ша[р] шэбхэ гаргагдаха юм. Хабар б[о]лходо борнойгоор буталжа, са[б]шалангай газарые шэбхээр хүр[...] һэжүүлхэ һанаатайб.

1942 ондо сабшалангай газ[а]рые шэбхээр үтэгжүүлжэ, х[ү]гынь алдангүй уһалжа байһ[а]най ашаар нэгэ гектар бүхэнһ[өө] 70 бухал үбһэ ургуулжа абаһа[н] байгаабди. Тиихэдэ нэгэ гектар[т]а зуун хорбо шэбхэ гаргагдаһа[н] ба үсөөхэн га газар үтэгжүүлэ[г]дэһэн байгаа. Мүнөө жэлдэ ге[к]тар бүхэнһөө 80 бухалһаа ю[...] шо бэшэ үбһэ абаха байха[б]. Энэ жэлдэ 1000-аад га газар[ы] нүү уһалха зорилготойбди.

Һаяхан 35 кубометр мүль[...] хиигээд, 240-өөд тэргэ шулу[у] хаяжа Анаа голой баруун аса[...] хаалга хээбди. Иигэжэ 200 [га] сабшалангай болон огородой г[а]зар уһалха аргатай болоһ[он] байнабди.

Урдаа табиһан зорилгёо за[...] тагүй дүүргэжэ, хамтынга[а] адууһа малые 1945—1946 о[ной] үбэл элбэг дэлбэг үбһэ тэжэ[э]лээр хангаха арга олохо б[айх]аб.

Ц. ДЫМБРЫЛОВ, Хори[н] аймагай «Путь Сталина» колхозой луговод.

Харюусалгата редактор **Ц. ГАЛСАНОВ.**

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23. АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23. отделов: партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-62 (2 зв.).

Н—00304. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5500.